ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1111 — ՇԱԲԱԹ 10 ՅՈՒԼԻՍ — 1871

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Պոլսոյ համար 180 ղր.
» Գաւառաց » 10 Մէճ.
Վեցամսեայ ի Պոլսոյ » 90 ղր.
» Գաւառաց » 5 Մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 30 փր.
Յայտարարութեանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ. աւելի անգամներու համար գինը սակարկութեան կ'ըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրսէն գալու նամակներ ճանապարհածախսը վճարուած պէտք է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խրկողք — Յովհաննէս աղային, ի Գալաթ, Զինիլի խան, Մասիսի գրասենեակը։
Չտպուած ձեռագիրք չդարձուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 10 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ կառավարութեանց մէջ յարաբերութիւնները խիստ սիրալիր եւ համերաշխական եղանակ մ'առած են։ Այս նոր միաբանութեան առաջին նշան կը համարուի գաւառական փոփոխութիւնը, որոյ առթիւ Աւստրիոյ կառավարութիւնն իր Պէյսթի գերագահութեան առաջին ատենէն բարձրացաւ։ Անկէց զատ, Պռանտըր իշխանը Պէյսթի Աւստրիական գեսպանէն ամենաջերմ ընդունելութիւն յայտնեց Փ. Տը Պալմէի խօսած մէկ ճառախօսական ճառին համար, եւ նոյն ինքն դեսպանն միջնորդ ալ եղաւ իր շնորհակալութեանը հաղորդելու Փ. Տը Պալմէի։

Վիեննայի լրագիր մ'այս լուրերը տալէ ետեւ կը յաւելու. «Աւստրօ—Գերմանական դաշնակցութիւն երկու մեծ արդիւնք ունեցաւ. Գերմանիոյ միութիւնը կատարեց եւ զԱւստրիա ու Գերմանիա իրարու մօտեցուց։»

Գերմանիոյ կայսրը Լաւէնպէրկի դքսութեան մէջ Շէօնպրէնպէրկի արքունական բնակարանէն հանգիստ Փ. Պիսմարքի պարգեւելով, անոր անուան վրայ Շէօնպրէնպէրկի անուն ալ աւելցուց։ Ժողովրդական աղնուականութեան կոչումովն, հետեւապէս Պիսմարք իշխանը նաեւ Շէօնպրէնպէրկի դուքս տիտղոսն ալ պիտի կրէ այսուհետեւ։

Փարիզի հրկիզութեան եւ աւերմանց վրայ եղած քննութիւններէն հաստատուած է որ այրած կամ քանդուած տուներուն թիւը 2000ի կը հասնի, առանց հասարակային շինուածներն 'ի հաշիւ առնելու. եւ այս 2000 տուներուն արժէքը 300 միլիոն ֆրանք կը հաշուին, որոց վրայ աւելցնելով շինուած կահկարասիներու եւ գեղարուեստական նիւթոց արժէքը, ընդհանուր կորուստ գումարը 800 միլիոն ֆրանքի կը հասնի։

Վիեննայի մթերանոցներուն մէջն ալ 60 միլիոն ֆրանքի վնաս քաշած են. իսկ հրկիզման եւ աւերման հասարակային շինութեանց արժէքը' որ աւելի մեծ գումարի կը հասնի, դեռ հաշիւ եղած չէ։

Կառավարութիւնը Սէվրի, Սէնքլուի եւ Փիսիի կամուրջները շինել սկսած է, որք' Պրուսիացւոց Փարիզի պաշարման ժամանակ փառաւորեալ քանդուած էին։

Փարիզէն գրուած նամակներ կը ծանուցանեն թէ Փարիզի գործաւորաց թիւը վերջին պատերազմին սկիզբէն 'ի վեր շատ պակսած է, վերջին պատերազմութեան մէջ կռուելով մեռնող կամ ձերբակալեալներէն շատ' յաւէտ ալ աւելին պատերազմին ժամանակ մեռած էին, եւ պատերազմին սկիզբը Փարիզէն մեկնող

բազմաթիւ գործաւորներէն խիստ քիչեր ետ դարձած են։

Փարիզեան արուեստից քանի մը ճիւղերուն մէջ գործաւոր բնաւ չէ մնացած. Գերմանացի վրայ փակուբեր եւ ծխախոտ շինող գործեր բոլորովին պակսած, գործաւորաց պակասութիւնը մեծապէս զգալի եղած է, եւ այս պատճառաւ գործաւորաց աւարչէքն ալ բարձրացած։

Անկէց զատ, Փարիզի արուեստներէն մէկ քանիին մանաւանդ արհեստական ծաղիկներ շինելու արհեստը' շատ կորսնցուցին։ Ամերիկացիք, Ռուսք եւ Անգլիացիք' առաջ Փարիզէն կը գնէին արուեստական ծաղիկները. Պաշարմանն ժամանակ Պրիւսէլ եւ Պերլին գնելով, անոնց որ քանի' քաղ արուեստական վաճառքներ' զորս Փարիզէն կը գնէին, Գերմանիոյ կամ Պելճիոյ տարրանք էին։

Հռոմէն Հեռագրութիւն կը գրեն յունիս 30 թուով.

Պետութեան առաջ (յունիս 29) Պիոս Թ. քանի մը գաւառի ավետաց համար եպիսկոպոսներ ձեռնադրելու ատեն, կարդինալաց ժողով գումարելով երկար ատենաբանութիւն մ'ըրաւ եւ հետեւեալ խօսքերով վերջացուց.

«Այո', յարգելի եղբարք, բոլոր աշխարհէ կոչուելով Զինք ուխտաւորութեան մը որոյ վրայ կարծեմ թէ' յոյս դնել Վեհափառեանց երեսփոխաններ եւ շնորհաւորութիւններ ըրեցին ինձ, բայց սակայն խօսք են միայն. գործ չկայ յուսալու Թագաւորաց (հաւատոյ) պէտք գալ. գեղագիտական մարմին ալ եթէ գեղեցկան մը բացակայ է, կը գեղագիտութեան գլխաւոր պաշտօնատարն անոր առաջ կանգնի, որ մի եւ նոյն բանն ըսել է։ Մենք ինչ որ հիմակ ըրինք. բան մը պակաս չըրինք անցուցութեանց բարի. Մենք ալ փափաքին շատ մը բարեբախտական խօսքեր ալ գերելին մեզ' եւ ալ աւելի բան մը կըսէք թէ այսօր թէ Գաղղիոյ կողմէն կըլնանք բան մը էլլայ ալ. բայց Գաղղիա հաշիւ ալ պատկառ. ապատանի 'առաջնորդ մը, եւ աւելի խիստ փորձերու ներ կրեցինք։ Ուրեմն սմէն ժամանակէ աւելի միանալով Աստուծոյ օգնութիւնը հայցենք. վասն զի եթէ Հռոմ մը չըլնի, ամէն բան կորած է։»

Այս խօսքերէն յայտնի կը տեսնուի թէ Հռոմի կամ Ս. Պետրոս միայն Հռոմէն յոյս ալխարհային զօրութեանց վրայ դրած էր, եւ հիմա գործը Աստուծոյ միայն մնացած է։

Օսմանեան յունիս 12 թուով լուր կուտան թէ Ալեքսանդր կայսրը Յոննաբաց կողմերուն հետ կովկասեան գաւառներուն արքունիք պիտի երթայ. Աղաէն մեծ պատրաստութիւններ կը լինին Տփխիսի մէջ. կը կարծուի որ

այս առթիւ Պարսից Շահին հետ ալ տեսակցութիւն մը տեղի ունենայ։

Պօղոս Նուպարեան Փաշայի
դպրոցներու մասին խօսած ճառը
(Շարունակութիւն եւ վերջ (Տես Թիւ 1110)

«Իսկ պաշտօնէից խորհրդին ներկայ գտնուելուն գալով, ամէն անգամ կը պաշտօնին վերաբերութեան անհնար խնդիր մը՝ արտահասած ատեն իր խորհրդակից չկրնալու էր հոն։ Բայց պէտք է անհերքելի խոստովանիլ որ այն սարսափեալ պաշտօնին մէջ յանգած ամենայն գործոյ մէջ իրեն ընդհանուրն կը վախնային զօրավարին երկար բանակցութիւններէն, որոց մէջ կը մնէր' խառնակ մեծ գիտութիւնն ունենալով։

«Զօրավար Նուպար կրնէ իրեն համար թէ երեւէ [illegible] միջակի մէջ էր, սակայն պաշտպանութեան յանձնառութեան նախագահ էր եւ Գաղղիոյ Մարաջախտ մ'ու քանի մը զօրավարներ որոց արժանիքն անժխտելի է, այն յանձնաժողովին առաջ անդամութեան յանձն առած էին' առանց հրաժարելու իրենց իրաւունքն կարծելու։

«Զիս իրրեւ իրեն նշանակի ներկայացնելու գաղափարն ունեցուց պարագային վերաբերեալ խնդրանքութեան ծայրայեղ եկած է, վասն զի Ռէնարդ գործակալն ժողովոյ վերջին նիստերէն մէկուն մէջ համակրութեան երեսփոխան մը կարծիք յայտնելով թէ մեզի շնորհակալ մը պէտք է նշանակել հրամանատարութիւնը ձեռք առնելու համար. եւ այն միջոցին անկարելի վրայ գտնուելով պատասխանեցի. «Իմ անձս զօրավարին վրայ կուրծքս խօսի։ բայց այն անձը խիստ պատասխանատու մ'է, եւ կը պատրաստ հաշուեւ բան չընդունիր։»

«Ըստ իս մարդ գիտէր թէ ժողովին ծառայողն Ժանարկլեան մեծ վստահութիւն ունէր այն ժամանակ Թրօշիւ զօրավարին վրայ։

«Սակայն ցեն կը թուի ինձ թէ խուսափան կը լինէր զօրավարին կողմէն գալ զիս գտնել եւ ինձ զանգատ մը այն ատենի հրամանաց համար զոր Փարիզի ամբաստանութիւնն հրամանատարին տուած էր կրնալը այն հրամանաց մեկնութիւնը տալ իրեն, որ իր ինքնահրամանութիւնը վերաբերիլ աւելի արգիլուէր չուներու. որովհետեւ քանի մը օր վերջ կը անցնէր իր պաշտօնից ասպարէզութեան մէջ թէ հրամանները ինչ ալ տուած ըլլար. գործնական նոյն արգիլուէր պիտի առնային։

«Սակայն ցեն առաւ տուած պաշտօնէից խորհրդին ատենապետութեան գումարմանց եւ կէս օրէն կէս ժամ առաջ ցրուեցաւ, որովհետեւ պաշտօնեայք ազգային ժողովարանը պիտի երթային Ռեսպի խնամական կայարանէ հօն իրենց պաշտօնէութիւններէն մարդ կը

ընտրուած։ Ամէն մարդ Փարիզի կառավարչին պէտք քաղ գիտէր իրաց վիճակին փառնդները։

«Օրէնսդրական ժողովին եւ ամենէն վերջը գուրը եղայ։ Բերդինայէն մեկնած էր մինչեւ վերջը կառավարութեան հետ ժողովին. զուրկ պաշտօն մէջ, ծայրագոյն հանրակրթութեան երեսփոխան մը ինձ գէմ գրգռել ամբոխի մը ոտնութեանց նշանակ ընելով, եւ վերջապէս իմ բանակի օգնական Փարիզի անդրանիկ գնդապետին եւ իմ հրամանատարաց աղայ Պիտոն հարիւրապետն հոգիւ կրցին զիս կորզել այն մարդկանց ձեռքէն։

«Վերջին պարագան կը յիշեմ ինձ հասարակաց ըսել է խնամակալ կայսրուհւոյն քով երթալ։

«Ամեն երեկոյ էր (կէս օրէն ետք) երբոր Թիւլըրի հասայ։ Նոյն միջոցին պաշտօնեայ զինուորներն խռնուող պահպանութեան կեդրոնէն կը մեկնէին եւ ամբոխը պալատին բակն ալ յարձակելու կեցած էր։ Կայսրուհին մեկնած էր. մարդ չէր գիտեր ուր գացած ըլլալը. ուստի անհնար էր ինձ հրաման մ'առնել անկէ։

«Յետոյ յօրանց միջոցներ պատերազմի պաշտօնատունը գացի։ Ընդհանուր [illegible] եղած էր Փարիզի մէջ ապստամբութեան, որ միայն մեղապարտ է, մանաւանդ յանկարծական ուղղութեան մ'առջեւ։

«Ժամ հինգին Թրօշիւ զօրավարն այցելութեան եկաւ ինձ ծանուցանելու թէ ինք եղած էր պատերազմի պաշտօնէից իմ տեղս, եւ աւելցուց թէ իր ընկերներն վրայ իմ կարծիքս առանց կը փափաքէր։ Պ. Ժիւլ Ֆավրի հանդիպելուն վրայ խօսք չըրաւ ինձ, ոչ ալ այն օրն իր բռնածներուն վրայ։

«Պաշտօնականէս իրենց թէ այն անկարգութեանց մէջ' որք ամենամեծ ազնուականներ կրնային յառաջ բերել' իրենն այն կարգաւորեալ մարդոց ներկայացուցիչն պաշտօնը կ'ընար ըլլալ։

«Ինձ չէր կրնար խորհուրդ հարցնել եւ [illegible] ալ չէի կրնար տալ իր խորհրդականներն ներկայացնելիք բաները. մէկ բայց Անգլիաւ մէջ մ'ալ չունեցայ չինքը։

«Ինչ որ Թրօշիւ զօրավարը կըսէ այն գաղափարին յարակցութեան համար որոյ մէջ զիս ընկերելու դրաւ, ամէն մասամբ հաստատի է. Նախընթացն ամէն 'ի վեր պաշտօնէից ատենին աւելցուցած կը կարծէի, եւ ամէն հայր կրնայ գտնել թէ ինչ մեծ կորուստ մ'ըրած կը համարէի զիս։

«Զօրաւոր կառավարման դրութեան մինչեւ վերջին փաթէթեան զիս կապուած էր, եւ ուստի ցեն ալ ինձ չէր մտաց փորձերը տուած էի։

«Նոյնպէս Թէմսանիկան դպրոցաց մ'անկցած չէ Թրօշիւ զօրավարին դէմ զիս կերպիւ մ'ամբաստանել որ իր առաւելութեան մէջ քանին աղգին եւ այս ալ կատարելով անհատականութիւն-

կենամբ եւ ճշմարտակը ողւով ըրիւ հանձնէք ընդունել եւ այլն.

Զէյթուն Կէօք Բունար

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 22 յուլիս.

Ասամբլէ միշտ առատ է. հարկերին ճոխ կը ցանուի.

Գ. կամպէթթա քննութեան յանձնաժողովին մէջ հաստատեց թէ իր վարչութեան միջոցին 1,400,000 զինուոր զրած է.

Եղմանիական յանձնաժողովը մագրի հրհատամակ կառավարութեան առաջարկած դրութիւնը մերժելով նախնական ուժերէ դատ ուրիշ ամեն տուրքեաց վրայ տուրք մը դնել առաջարկեց.

Վիէննա 21 յուլիս.

Աւսդրօ-Թուրքօ-Սերվիական երկաթուղեաց վրայ կցուելուն վրայ բացուած խորհրդակցութիւնը քանի մ'օր ետ ձգուեցաւ.

Թուրքիոյ պարտուց բաժինը 68,30

Աժիօ 121,30

Լոնտրա 21 յուլիս.

Լոնտոնի մէջ զինուորական պաշտօնեայն սահմանով զինուորական խափանելու առաջարկութիւնը զոր Լօրտ Կէլտոսինը բրած էր, ընդունուեցաւ. Թագուհին Այս առաջարկութիւնը առանց ընդդիմութեան հաւանեցաւ.

Լօրտերը դատապարտութեանը հակառակ են.

Մատրիտ 21 յուլիս.

Կառավարութեան պաշտօնեայք հրաժարական տուին. Թագաւորը նոր պաշտօնէութիւն մը կազմելէ առաջ ամեն կուսակցութեանց գլխաւորներուն հետ խորհրդակցեցաւ.

Այս հրաժարման պատճառաւ, երեսփոխանական ժողովն իր նիստերը դադրեցուց, որուն համար ազգային դարգանիք ըստ փոքր մասը.

Պէրլին 21 յուլիս.

Արմինի պաշտօնէութիւնը մերժուեցաւ եւ Նաթոլիք ու Աւստրոմանական գանձութեանց զրծերուն վարչութիւնը միանալով մանաւանդ մերձ յանձնուեցաւ.

Գալլիա դաշնաւոր Գերմանական բանակին հրաման զնաց Աւստրիէն ու Ալսասնէն մեկնելու.

Փարիզ 20 յուլիս.

Եղմանիան յանձնաժողովը մանր խառերաց վրայ դրաշմի տուրքն ամեն ու կէս աւելցուց.

Բրուսիացիք ջինք օրէն Լիւցոյ բաղարքէն ալ պիտի մեկնին.

Լէնտրա 20 յուլիս.

Դարդիկ կառավարութիւնը Զուիցերիոյ զոյնագրութեան խորհրդէն Թայսրաւութիւն խնդրեց Վարկելի հասարակական ժողովին առջեւ Բողոքականաւ մնալ չլամ.

Պէշտրա 20 յուլիս.

Աթուսպիդալի (ազգային ընդհանուր ժողով) անդամոց թիւն այս տարի 129 է պիտի հասնի.

Սէրպիս 19 յուլիս.

Հաւանական է որ ծուսքէշ վերստին նախագահ ընտրուի.

Լոնտրա 21 յուլիս

Օսմ. Փոխ. 45¼

» փոխ 1865 62¼

» » 1869 56¼

Ընդհ. Բանկ. 93¼

Ռամիթ Դուզզ 55¼

Լիվէրպուլ 21 յուլիս

Բամպակ. Մ. Դ. Օ. 9¼—¼

Ծախուած 13000 հակ.

Ցանուած կը բարձրի.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԵՕՀԱՄԸ ՍՏՈՐՏԱԹԵ

9 յուլիս	ուրբաթ ենիկուն	51	3
10	շաբաթ առաւօտ		
	բաջուեցաւ	50	37
	կէսօր	51	4

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հա թերթի յօդուածին երեկուան թիւոյն մէջ ուրախ որուն կը կարդանք թէ Մեծ—Եպարքոսը պիտի կատարելապէս առողջացած է, եւ արդէն առողջութեան ամենակարեւոր գործերով զբաղիլ սկսած է.

Ներքին Բարձրութիւնն այսօր մեծ Ցուլիանին ներկայանալու գեխաւորաւթիւն ունի.

Սուլթան բաղդադիս Թուլամ գերապատ իկնամիկէշ զօրապետը հինգշաբթի օրը մեծ Սուլթանին ներկայացաւ՝ ամանակեայ կերպիւ. Առաջին երթալուն առթիւ, եւ յասաջիկայ երեքշաբթի, մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի.

Բալմէլիկի երկաթուղւոյն մէկ կտոր ճամբէն Թերեսանելի առջեւ ծովը ինկէ դառ, նոյն ընկերութեան մեկ նաւն ալ՝ որ երկաթուղւոյ գիծեր բերած էր. Ընէզի նաւամատոյցին մօտ ընկղմեցաւ եւ իր բեռով հանդերձ կորսուեցաւ.

Նոյն ընկերութեան համար երկաթուղւոյ նիւթեր բերող ուրիշ նաւ մ'ալ իր բեռին մէկ մասը ծովը թափելու հարկադրեցաւ.

Կը յուսացուի որ այս պատահմունքներն երկաթուղւոյն շինութեան արգելք չեն ըլլար.

Արքունի ամիրաշաղին Ներսէս-Յեան Մեծ. Յակոբ պէյն երէկ փոխանելով այսօր յաւ գործակալութիւնը կատարուեցաւ 'ի Բերա մեծ համբերոյ.

Պրուսայէն հեռագիրը կը գրեն.

« Տեղւոյս կեդրոնական Միւթէսարիֆ վսեմ. Ալի Րիզա փաշայի ջանք Ֆիրմանով Մանդալիէ եւ Մաղաղեայ տեղեաց առաջուան առատանոցական հասոյթէն վրայ 4000 ոսկեաւ ուկխի ջոն մ'աւելցած է արքունի գանձուն.

«Նորին վսեմութեան արթնութիւնը, հաւատարմութիւնը, փութաջան գործունէութիւնն եւ վարչական հմտութիւնը արդարեւ գովելու արժանի է.»

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային երեսփոխանական ընդհանուր ժողովոյ նիկոմեդիական անդամներէն.

Տ. Ներսէս եպիսկոպոս վարժարանեան.

» Կարապետ վարդապետ Սերոբեան

» Մելքիսեդ. » Մաղաքեան

» Յովհաննէս քահանայ Հինդիրապէյեան

» Արիստակէս » Մանվէլեան.

» Յովհաննէս » Մայր եկեղեցւոյ այլ եւ այլ պատճառաւ հրաժարած են. Հետեւաբար տեղեաց անոնց նորէն ընտրութիւն պիտի լինի. ուստի ծանուցանելով յառաջիկայ երեքշաբթի օր (յուլիս 13) կը հրաւիրեմք 'ի Պատրիարքարանս մայրաքաղաքիս մէջ գտնուած Գեր. Արքեպիսկոպոսներն. Արժ. վարդապետներն եւ համայն թէ ընիկ եւ թէ գաւառացի քահանայս, նոյա ընտրութիւնն ըստ 63րդ յօդուածոյ Սահմանադրութեան օրինաւորապէս կատարելու համար.

Քաշխալու եմ որ մեր ակիզբ պաշտօնակից եղբարք իրենց քաղաքական խառնուրդն, որ եւ միանգամայն պարտուպաշտօնային ճանաչելով կը բարեհաճին անձամբ պատուախանելով հրաւէրին եւ ժամը 6ին գանուիլ որոշեալ օրն 'ի Պատրիարքարան Հայոց որ 'ի Գում—Գափու. Պատրիարք Կ. Պոլսոյ

7 յուլիս 1871 Մ. ԽՐԻՄԵԱՆ

Ի Պատրիարքարանի Հայոց Կ. Պոլիս

Գալլիկոյ դեսպանին առ Ս. Պատրիարքն ըրած այցելութիւնը ծանուցանելու առթիւ. Օրագիր ըսած է թէ նրուսացիկող խնդրոյն վրայօք ալ խօսք եղած է.

Մասիս ազդարել կմնանք թէ Օրագրոյն հրատարակած այդ լուրը ...

քերէ դատ ուրիշ խօսք եղած չէ.

Պրուսայէն առ մեզ եւ առ Պատրիարքարան եկած գիրեր կը ծանուցանեն թէ Նէնիշէ եւ շէրան գիւղերու հայ ժողովուրդները՝ որ Բարթուղիմէոս եպիսկոպոսի կեդրոնանց հեռանալով, 42 տուն առաջին գիւղէն եւ 16 տուն ալ երկրորդէն բողոքականութեան գիմած, բայց յետոյ անոր հրաժարման լուրը լսելով նորէն իրենց հայրենի եկեղեցւոյն գիրկը դառնալ սկսած էին, այս օրերս Քէշիշ եպիսկոպոսին ընդոստարար Պրուսա դառնալը տեսնելով վախցած եւ նոր անգամ մը բողոքականութեան բողոքարկէն ակնածութեան դիմած են.

Կը լսենք թէ վենետիկոյ Մխիթարեանց վանքը դանուող վարդապետները Ս. Պապին անսխալութիւնն ընդունած են. նոյնպէս Պոլիս գանձուղներէն ոմանք.

Եթէ այս լուրն ստոյգ է, լսել է թէ Հիւրմիւզեան Գեր. Եղուարդ եպիսկոպոսն եւ Ալիշանեան վեր. Հ. Ղեւոնդ վարդապետն* ալ ընդունած են, եւ հետեւաբար երկպառակութիւն եւ բաժանում ինկած է Հակոբեանեան կղզին մէջ.

Բանի մ'օրէ 'ի վեր ազգային մէջ մը կամ ժամանակ. կեսն մը ծագած է Օրագրի եւ Մանզումէի մէջ եւ որ քան զոր զւաճանելու վրայ է.

Եթէ վէճին հեւեւանքը մի միայն քիչ մալ երկու լրագրաց կամ երկու խմբագրաց վրայ մնար, չէինք ցաւեր այնչափ. բայց գժբաղդաբար այնպէս չէ. հետեւանքը երկու ազգային կարեւոր ձեռնարկութեանց վնասաբեր կը տեսնենք, այն է Ազգային վարժարանին եւ Սամաթիոյ շինութեանց. երկու հակառակորդք, Կ. փօնտեան եւ Օ. խօճասարեան էֆէնտիք, երկուքն ալ ազգին մէջ յարգ. ու համբաւ վայելող եւ վրանին վստահութեան պաշտօններ ունեցող անձինք, մէկն Ազգային վարժարանի տեսչութեան եւ մատակարարութեան ծանր պաշտօն եւ միւսը Սամաթիոյ եկեղեցւոյ վարժարանաց եւ եկեղեցւոյն շինութեան մեծ գործն ստանձնած, երկուքն ալ հասարակաց վստահութեան վրայ միայն յոյս դրած, երբոր վէճեր երբեւ անձնատուրի եւ անձնական կամքառատնէն, առարկայ կը միայ, որ վէճը բարոյապէս ազգանուէ լէ դատ, իրենց ստանձնած վստահութեան պաշտօններուն յաջողութեան ալ կը վնասեն Մէկ խօսքով՝ այս անձանց կռուին հետեւանքն աւղղակի Ազգային վարժարանին եւ Սամաթիոյ ազգային շինութեանց վրայ կը ծանրանայ.

Զայս նկատելով յանձն չառինք հրատարակել Սամաթիայէն 42 ստորագրութեամբ (մեծ մասն Ազգային վարժարանին աշակերտաց ծնողք) մեզ եկած հանրագիր մը, որոյ մէջ ծանր կշտամբանքներ կուղղուին Օրագրի խմբագրութեան.

Նմանապէս Սամաթիոյ Հայկական ընկերութեան կողմէն բաղաքայնական մ'եկած է փօնտեան էֆէնտիի գեմ՝ մի կշտամբանօք. Այն նամակն ալ յանձն չառինք հրատարակել, որպէս զի արդէն բորբոքեալ վէճի մ'անուղղակի հնարել մատակարարելու գործ մէջ չգտնուինք.

Կը կարծենք թէ մեր այս բռնած դիրքին խրատուինք կցնայ սակ. մեզ բարեկամեր յարգելի. մեր երկու մեծարգոյ ըմբռնութեան, որ այս գայ...

* Աստ եղբայրն է Պ. Հէմամ Ալիշանեան, որ անցեալներն ընկար եօթեր ռանու ատարաի մը հրատարակելով՝ Ս. Պապին զլխաւորութիւնն ու անսխալութիւնը հերքած էր.

Թակդակոն մեղսեան վէճն անյարմար փրկութիւնը. Համբերեալ.

Աշխարհ Մաորի.

Այն օրէն՝ յորում Պրուսայի խնդիրը ծագեցաւ լրագիրներու մէջ առանձն որ նոր ձեւ ու նոր գոյն առաւ.

Օրագիր՝ որ առէն արամադրած եւ խառաղիկա լսնել կը կարծէ ինքզինք, Բարթուղիմէոսի անձնուէր ծառայութիւն մ'ընելու մօռք խնդրին պիտակի չրէն ու յետոյ լայն ծառայութեան, լուծեց եւ փրկածեց, մէկ խօսքով այնչափ բաժնեց ու պաշտօնեաց որ վերջապէս մեր խնդրոյն ու կարեւորութիւնը իր վրայ հրաւիրեց.

Բարթուղիմէոս մողովրդական, առաջնորդութեան օրինաւորապէս եւ քաջհանքը մ'է ըսաւ՝ չէզոք, անոր հակառակորդները հակասահմանադրական, բանց որ եւ պատասխան են ըսաւ՝ չէզոք, խնդրոյն օձիքէն բռնելով պատմական զորքար, դէմն եւ պաստպանողաղներիկ, կատարած խոստովանութիւն մ'է, խնդիրն արժանաւոր երկրորդ ներկայացուած չէ, Բարթուղիմէոս յաղթող չէ, Բարթուղիմէոս յանցաւոր է, բայց կը զինն ըսաւ՝ չէզոք, եւ վերջապէս քննութիւնը գաւառական է ըսաւ ու կրկնեցաւ.

Օրագրի փաստաբանութիւնը չէ առողջ բան չէ, եւ մեք աշխատանք կ'առաջարկեմ իր եւ իրեն նմաններուն վրայ, որ եթէ վաղուց Վանայ, Մշոյ եւ Մեծհայոց ներկայ ժամանակին մէջ յաշխարհ եկած լինէին, առարկայ չէր մնար որ նոքա եւս ծուղրական պատուհանէն չբռնեց ու անպատիւ գաւառ եւ վայելն. եւ կամ բռնութեան ու հարստահարիչ կերպիւ քերուղքեր զատառեալեն իրենց յանձնուէր, ո՞վ գիտէ, թերեւս անոնց զիւ մ բարբարոսները մեր գաւառացի հարստահարիչ եղբայրները իբր եւ զրպարտիչ կը դատապարտէին. Հիմա ո՞վ չգիտեր անոնց համար որ Աստուած խղճմտանաց զգութիւնն աւելցնէ.

Աւելի տարօրինակ երկու յօդուածոյ սատին թէ քննութիւնը գաւառին ինչ ըսել է եւ ինչ կը նշանակէ, եւ անոր յայտնելոյ Օրագիր պատասխան յառաջ իր երէկուան թիւոյն մէջ աղգնաւորութիւնը հանրական մը հրատարակած է, յորում կարծէք կը սորվէ թէ քննութիւնը գաւառին է, եւ իր բանին իր թէ հաստատած Կիլիկիա կամ ժամանակ. Պրուսայի ազգայներն մեղադրելու համար՝ Սահմանադրութեան յօդուած մը կը յօրինէ եւ փակագծի մէջ (Տես Սահմ. յօդ. . . .) կը դնէ, առանց Սահմանադրութեան մէջ անոր ու յօդուածը ըլլալ ստուգելու, վասն զի չկայ.

Բե՞նւ ինչ գեղեցիկ եւ անհնարն փաստաբանութիւն, երանի՛ դրամական որ կարդալն գիտեն, ո՛վ օձ, պարծանք Հայոց գրականութեան եւ փաստաբանութեան. չխօսիլը խօսելով քու տոն (5) անճարակ գրուածոյդ մէջ դեռ մաքրանեաց եւ կիկերոնի մասը հոգիներն ու խօսքը կայ կամ մեղի այնպէս կը թուի.

Արդ՝ 'ի սէր հայրենի, ո՛վ օձ, առ հետեւեալ հարցումներուս պատասխանէ.

Ա. Լսուած կամ տեսնուած բա՞ն է, որ դատ մը զերագոյն ատեանէ բառերին ատեան մ'իյնայ. ո՞ր երկիր ո՞ր օրէնք այդպէս կը սրամաղրեն, արդեօք Օրագիրական եւ Զարեհեա՞ն է այդ օրէնքը. կ'աղաչեմ, ըսէք մեզի.

Բ. Լսուած կամ տեսնուած բա՞ն է, որ բարձրագոյն եկեղեցական մը վրայ եղած կրօնական ամբաստանութիւնները գաւառական ատեան (Պրուսայի համար կրսենք) երեսփոխանական ժողովը տեսնէ, մինչդեռ ամբաստանողք իսկ եկեղեցականներ են. ըսէք մեզի. Սահմանադրութեան ո՞ր ...

յօդուածը կը պատմագրէ. բայց աւելի աղէկ կընէք որ անգամ մը Ծնորհօքը ընդ հանրականին ու նիկեց մագրերն կանոնները աչքէ անցունէք:

Գ. Կրնա՞ք մեզի ծանուցանել ցոյց տալ թէ Թրքաց մէջ բուն Աւետարանականութեան պատմագրութեանց օրինաւորապէս կողմնակ եկեղեցականին ժողով կայ:

Գ. Կրնա՞ք մեզի համոզել կերպով եւ փաստօք բանալ թէ բուն Աւետարանականութեան այս քննութիւնը գաւառին է, ներկա՞յ, անցեա՞լ թէ ապառնի Աւետարանականութիւնն այդպէս կը սահմանէ:

Ե. Կրնա՞ք մեզի համոզել թէ նոյն խոյ Թուրքու գիտէսի իրաւակիտութեանց համաձայնող անխառնութիւններն յանձնի վաղչութեան ընծայած լինելուն համար փութերակին չեն:

Զ. Կրնա՞ք մեզի համոզել թէ ուրանալով մի միայն իր թեմին եւ ո՛չ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ եկեղեցական է, եւ թէ, ինչ ձեւով ալ թէ ապրեցն, այլ թեմնցին միայն իրաւասութիւն ունի:

Է. Կրնա՞ք մեզի բանալ թէ Ցիկեն բարձր մաշխեց որոշումներ ձեր երեսփոխութեան մէջ միայն ծնունդ առած Աւետարանականութեան մը արդարադատութիւններուն ենթարկեալ բաներ են:

Ը. Կրնա՞ք մեզի արդարացնել եւ ծանուցանել բանալ թէ Թուրքուցիներուն փոխօք եղած ամփոփումներոն ու նուաստ սխալ են դրդապատճառներուն են:

Մենք աչքէ ծանուցանող եւ հրապարակաւ կրնանք ձեզ թէ, այս հարցմանց չէք կրնար պատասխանել, բայց կրնաք յանձն առնել եւ խղճմտութեան փոխ բան մը ձեւել. ատոր համար ընթերցողները, վասն զի դուք այնպէս կը գէք որ Թուրքութեան համար ալ պատասխանատու եւ ոչ ալ պատասխանատութիւն ընդու. դուք ալ դառն էք այսպէս ուրեմն. եւ արդար էք զմտքին գիտէսով բարեմ փոխելով. բայց մենք ալ արդար ենք հրապարակաւ ցուցնել մը փող ըրելու, գրեթէ, անիրաւութեան, հոգատարութեանց, անիրաւութեանց եւ ազգային ու եկեղեցական օրինաւորութեանց դէմ բարեկրել եւ անձն բանջ սամէ կնաւնք եւ արդարութիւն խնդրելու, որ ձեռնհաս եւ յետոյ ամեն մեղքով մէջ անձնաւոր դատաստանաւ միայն զոր կրնան գալ:

Ցանկատանի մէջ ձեռնհաս, կարգը եւ գեղորդին առաջին մի միայն Աւ. Պատրիարքի նախագահութեան սակ գմնուած փոխաբարիական եւ կրօնական ժողովներն են, որ կենդրոնական վարչութիւնը կը կազմեն, եւ առաջնորդ մ'ալ ալ միայն իր թեմին ժողովոց նախագահն, այլ եւ միանգամայն վարչութեան ներկայացուցիչն է, եւ երբ վարչութիւնն իր որ եւ է ներկայացուցիչն մէկ յանցանքը անձին, խուսուի եւ խղճմտութիւն անկ գայն կը պաշտօնէն փոխրընելու:

Բարեկամական դատաստանէ փախչելով ամէն առաջ յանձնել վարչութեան հրամանը ասոր. վարչութիւնը ալ միայն ընդունի նոյն հրամանը, այլ եւ պաշտօնական յարաբերութեանց կեղծն եւ կեղծն հրամարկել հրապարակէին, որով յայտնապէս բանէ թէ Բարեկամութեան յանցանք է եւ որ փոյխն վարչութեան փառաբանութիւնը գազբած է:

Իսկ Բարեկամականին՝ վարչութեան պաշտօնէ եւ Պատրիարքական իրաւասութիւններ արհամարհեալ՝ ապստամբութեան վրայ առաջնեց ապրելն օրինաւոր իրաւութեան դէմ:

Պատասխան խնդրոյն նկատմամբ եւ

զեղչութիւններն այսպէս յայտնի խառնելէն յետոյ լրագրոց առանց եւ «Զ» ի պառաւել գաղութ սուրբ բանէ ընդհանուր, բայց եթէ յանցաւորն իր յանցաւորութեան, ապստամբն իր ապստամբութեան, եւ սատանան իր սատանայութեան մէջ խրախուսել եւ այդքին մէջ անփոփոխութիւնը զօրացնել, վասն զի այդ է օրինականել եւ օրինաւորութեան սահման զծել ուզելը եւ այլ է անհնարաւոր մեզ յարմարցնելը:

ՄԻՍԻՍ

. . . Տէր.

Կիրակի անուն թերթին անցեալ չորեքշաբթի առաւօր Թուրքի մէջ Պոլսեթեայն գրուած Ասատուր արդարութեամբ հաւատի մը Զեր պատուական լրագրին անցեալ շաբաթ առաւ Թուրքաց մեր հրատարակած նամակին եւ թէ պատասխանելով մեր առարկութիւնները տարրինակոր գանը եւ զինչ ալ իրենց դառնին վարձով փառաւորեն կամեցնելու հրաւիրեր է:

Կը պատասխանեմք. մենք ոչ փաստաբանութիւն կ'ընենք, ոչ իրենց խառնած վարձքին պէտք ունինք, ոչ ալ նիւթական գովասանութեան խնդրոյ ասպէս բռնած եւ ընելիք դատաստանները բանի մեզ կը զննենք. Մէկ խօսքով կառավարիչներ այդ Նամականերէ պարոններուն, որ եթէ ընակիք մ'ունին, փառաւոր յառաջ բերեն, եւ ոչ թէ այլոց կաշառք խառնեցնեն, առանց փնտռելու կ'ընեն իրենց որ մենք ոչ դրդուելի եւ ոչ ալ վարձքի պէտք ունինք. Թող նախ իրենք իրենց անձին փառքը կշռեցնեն եւ ապա այլոց խառնուելնեն ընեն:

. . . Տէր. այնպիսի անարժէք եւ անխառն նամակի մը յաղթելով ամէն առձեւ պատասխանել, կը խնդրեմ որ Ներկայս անփոփոխ մը չորրեքն ձեր պատուական լրագրին մէջ.

Ձեր
ԳՆՈՒՆԻ

. . . Խմբագիր.

Օրագիր պատուական լրագիրը իր 491 թիւ թերթով հրատարակեց թէ մայրաքաղաքիս հոյ բնակիչներու վարդապետի ուսին առթիւ հանգիստի մը առանց Հիւանդանոցի պատասխանէ. Ուրեմն լրագրին այս մասին կատարեալ անգիտութիւն հաղորդուած չըլլալուն, հաճեցէք ներկայս հրատարակել 'ի գիտութիւն ժողովրդեան. Հանգիստի առաջնորդն էին Պօլսոյ մեծ մասն կրնակոյ բնու բարձրագոյնը առաջնորդ խումբը, որք հանդիսականութեամբ ամեն տարի աքքատաց մասնաւոր բաժնելու բարեպաշտական ամփոփութիւնքին այս տարի'որ եւ առաջինական ամփոփութիւն մը ընծայել. ժողովեցին Ազգ. Հիւանդանոցին 350 օխայ հաց, 12 ոչխար, 95 օխայ ամառկ, երեսուն օխայ չորաթ եւ ուրիշ մէկ քանի ապրանք. եւ այս նուէրներով կերակրեցին չորս հարիւր երեսուն հոգւոյ չափ Հիւանդանոցին աղքատին պատասխանողները երկու ամսակ ապա կերակրով: Այս հանգիստութեան բաց 'ի պատասխանողներէն երկու երեք հարիւր հոգւոյ չափ ալ դուրսէն ուրիշ աղքատներ ծաղկեց եղաւ Վերդիչեալ հանգիստի սուրբ բարեկեր բնակողաց խումբը հաւերեց նաեւ հոգւոյ մեջ հարիւր զըրուցն եւ հինգ ղը՛ մուսի յիշեալ պատուական եղբայրը այս առաջինական գործոցը համար 'ի դիմաց պատասխանողաց երախտապարտ շնորհակալութիւն կը յայտնէ:

1871 յունիս 2. Ատեն. Ն. Տ. Ազգ.
Ազգ. Հիւանդանոց Հիւանդանոցի
Ներքի—Ղուլէ Ն. Փ—.—ն

ՓՈՒՆՋ
(Շարունակութիւն տես Թիւ 1110)

Իսկ զարդ փունջի տարածքին եւ ըմբռնման ամենայն ու գիտութեանց մէջ անձնեալ ամէն եւ անյայտ նմանութեան, կրնանք անկեղծօրէն բսել որ նա յաջս ալ նման է, բայց հոյակապանութեան առանց բանէ ամբին ֆէ եւ փունջի գիտութիւնը իր ամփոփութեամբ նեա չփոխեյալ չառնելը այնպէս կը կարծեն թէ Ն. Հ. Ա. Ալմասեան ալ եւ ամենը անձ մ'է, բայց ոչ, յառ խօսի կը սխալին, վասն զի նա այն առաւձան հիւսա 'րանկական

եւ ա—րմաւ—ակ (1) անձ մ'է, որ Բերայի փողոցաց մէջ առաջին կարգի փառաւորեալ ձանկացած առեն Սուրբ պէջ՛յատկերու (2) հաստատած է եղեր, եւ այնչափ աշակերտներ՝ որ եթէ այսօր հարկ ըլլայ, անոնց —ւլեր— է—. Գ. Ալ—ձ—եան հանձ—ւ է— ձ—ր —ն— —ն (3):

Ուրիշ խնդիր է թէ փունջ ժողովական կատարելութիւններէ վերջին ծայր զուրկ ըլլալով ուսման ու գիտութեան մէջ անկեալ յաջողակութիւն այնչափ տարածեալ է որ Բաղաստա հեծելատեղի մ'ըրած է. սակայն իր այս մտածմանց մէջ զոյն խառնէ առանց կարգը զուտ ալ ուղիղ արամախոհութեան արգիւնք չէ. Մենք խօսք յառ կը համակենք փունջի հանճարն ու հմտութիւնը, եւ մի է որ չճանաչեր. մի է որ նորա բնական ու ուսումնական գիտութեանց մէջ ըրած զիւտերն կրնայ ուրանալ. վերջապէս մի է որ նորա Ալ—ձ—ան—ն մայրաքաղաքութիւններն կրնայ անտեսել. նա միայն որ զուրկ է ճանաչողութենէ:

Բայց որպէս զի փունջի անգուգական հանճարն ու խմաստութեան վրայ ունից ունեցած կասկածը փարատի, կը փութամք հետեւեալ հարցումներն ուղղել այնպիսեաց. որք չեն ուզեր փունջի խմբագրին ուսումնական եւ գրագիտական մեծամեծ զիւտերը ճանչնալ. հրաշալի զիւտեր, ուրանք առնք հոյակապ հանճարոյն յաւերժական վկայներն եւ գրագիտական աշխարհին մէջ մէկ զոհարներն են:

Ա. Ո՞ւր էին քաղաքը մինչեւ ցարդ Զուիցերիոյ ժողովրդական ճանչցուած էր Եւրոպիոյ աշխարհագրութեանց մէջ. մի առաջ մեզ թէ Զուիցերիոյ Պօլիթեայի մայրաքաղաքն է.—փունջ:

Բ. Փոքր Ասիոյ Միջերկրական ծովու ծանօթ Պոլթիկ ծովը նաւատորմիդ մի մացուց, որ մինչեւ հիմա անհնար կը կարծուէր.—փունջ:

Գ. Պաւլին աշխարհական խլխմնութեան ներքեւ եղած Հռոմի եկեղեցիներուն (Եթա Բէռմիթիկօ) աթոռակայական նահանգը կղզւոյ մի մեզի ծանոյց.—փունջ:

Դ. Տէր յառը մինչեւ հիմա հ—ւ—մ—ան կը կարծէինք. մի առաջին անգամ սորվեցոյց մեզ թէ՝ ան է—ւ բան է. փունջ:

Ե. Անցեալ տարի Հիւսի առանն (գոլբաց) մէջէն որդ եզներուն գլուխն մի բրաւ.—փունջ:

Զ. Բէւզ բառին գլխակ՛բան է յառն եւ Կէօզայի Քէօչիին գլխակ ըլլալը մի վրիպեց.—փունջ:

Է. Պեհէրայի մէջ 180 օխայ մորուք (երկու պայեա բալայի ծանրութեամբ, զոր հազիւ 4 բեռնակիր կրնան վերցնել) ունեցող մարդ մը գտնուիլն մի երեւան հանեց.—փունջ:

Արդ՝ այս եօթն հրաշալեաց հեղինակին չնմանարհիկ հանճարը եւ իր ըրած աչքանչելի զիւտերը խորհելով եւ նոցա յարգը ներողացնելը մեր երախտագիտական զգացմանց չհամապատասխանելուն համար, չենք ուզեր եւ ոչ խոկ պարտ ամենքս առ մը յանձնել ազդէն իր բնաւ թեան առարգիններ հանցուած խօսք մը բաներու, եւ իր հոյակապ թերթին վրայ ծածկած չառ մը նախատական սխալանց վրայ, որք թէ եւ փունջը նանկանները համար գործածուած կամ 'ի լոյս եկած են, բայց փունջ անենդեալ աւելի հաւ փառաւորեալ եւ նոյ պոռկանութեան մէջ անձամբ անունն ծառայած է. որոյ վրայ 'ի զուր

(1) Անցեալ տարի անտարապօր նամակներ գրկուած էին փունջի 'ի հրատարակութեան, որոց մէջ զինքը ծաղրելու համար ա—ն—ր—չ—ւ կոչած էին զինքը. փունջ ալ այս բառին իր վրայ յարմարութիւնը ճանչնալով եւ իրեն փառք համարելով հրատարակած էր:

(2) փունջ առանց սմնելու այս դասոյն կոչմ կը յայտարարէ եղեր թէ՝ բարձի մեզի սրամտութիւնն դատ առած է եղեր եղեիեն Բերայի փողոցաց մէջ եւ այնու փունջի այս յանցարգութեան ծիծաղով միայն կը պատասխանեմք, վասն զի բնաւ չենք գիտեր թէ մենք բնաւ առնեցած ըլլանք անանց վայելեան մը՝ զոր փունջի նման խմատակ ու աղէտ՝ չյաջողութեան մի զաւակութեան զրկած ըլլանք:

(3) Այս խօսքերնս փիլիսիշեալ նամակաց մէջ զինքը ծաղրելու համար ըրուած է, բայց ինքը ծանծաղամտաբար հաւաստեալ՝ իր փունջին մէջ հրատարակած էր իրեն իրեն պարծանք:

կը նախանձին Մասիս եւ ուրիշ անգրագէտ թերթեր.

ՍՈՒՐ

ՀԱՆԳՕՑՈՒՄՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՇԽ. ՏՐՈՑ

ՑՈՒՑԱԿ ԻԳ.

Նախորդ հրատարակութեան գումարը	89300
Մեծապատիւ էֆէնտիք	
Միհրդ Յովհաննէսեան	75
Սարգիս Յարութիւնեան	75
Քերովբէ Խաչիկեան	75
Մ. Գէորգ Առաքելեան	75
Ոսկեան Յարութիւնեան	75
Յովհաննէս Քէօրեան	75
» Քերովբէեան	75
Կարապետ Եզնեան	75
Յովհաննէս Մանուկեան	75
Միքայէլ Սերոբէեան	75
Գէորգ Տէր-Պետրոսեան	75
Յովսէփ Մկրտիչեան ու.	25
Կարապետ Ալոեանեան ու.	25
Ոսկան Համբարձեան	75
Ստեփան Արիստակեան	75
Գրիգոր Յարութիւնեան	75
Մուրադ Խորասանեան	75
Մ. Մանուկ Միքայէլեան	75
Մարկոս Յարութիւնեան	75
Բարսեղ Թորոսեան	75
Թորոս Սարգիսեան	75
Յարութիւն Թաշճեան	75
Յովհաննէս Գ. Սիւլթեան	75
Սերոբէ Պանուկեան ու.	25
Աբէլ Պէլլըքճեան	75
Նիկողոս Գամսըեան	75
Յովհաննէս Տօպէտեան ու. բ.	50
Մարտիրոս Նշանեան	75
Ստեփան Ճէրեան	75
Վրթանէս Թավլաեան	75
Յովհաննէս Կարապետ	75
» Գրիգորեան	75
» Պանդալեան	75
Մանուկ Աթեան	75
Ստեփան Ճէվահիրճեան	75
Մ. Մկրտիչ Գրիգորեան ու. բ.	50
Շ—հ—ւ —եւ —նձ—ւ— հ—ւ—ւ—ւ	
Զէնոբ Քերեստէճի	25
Մարտրոս Յովհաննէսեան	25
Սիմոն Սիմոնեան	25
Վարդերէս Թօփալեան	25
Յարութիւն Սարգիսեան	25
Խաչատուր Գալֆեան	25
Սերովբէ Յարութիւնեան	25
Յարութիւն Յակոբեան	25
Գասպար Վաննեց	25
Յարութիւն Սամսոնեան	25
Սարգիս Թագէոսեան	25
Գաբրիէլ Յովակիմեան	25
Աւետիս Գրիգորեան	25
Տիգրան Գաբրիէլեան	25
Մ. Սիմոն Միքայէլեան	25
Յարութիւն Պէօրղեան	25
Մկրտիչ Խաչատուրեան	25
Ճանիկ Յովհաննէսեան	25
Մ. Եղիշէ Մ. Անդրանիկեան	25
Մ. Ստեփան Պօղոսեան	25
Մ. Համբարձում Յովակիմեան	25
Մ. Նշան Մ. Խաչատուրեան	25
Աստուր Մինասեան	25
Սիլիկ Լիսեան	25
Գէորգ Նշանեան	25
Յովհաննէս Գասպարեան	25
Եղիա Մելքոնեան	25
Յովհաննէս Նազարէթեան	25
Եղիկէ Խաչիկեան	25
Սարգիս Գէորգեան	25
Աւագ Մկրտիչեան	25
Վարդան Մանուկեան	25
Գէորգ Նշանեան	25
Միքայէլ Կոնոբեան	25
Գէորգ Յովսէփեան	25
Յարութիւն Կարապետեան	25
Սարգիս Զաքարեան	25
Գէորգ Մատթէեան	25
Մ. Արիստակէս Պալճատուրեան	25
Գաբրիէլ Եղիազարեան	25
» Սարգիսեան	25
Մկրտիչ Գէրմանց	25
	90050

Գումար
7 յուլիս 1871
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Գում-Գափու

Ի Գրիչաց Ազգ. Վարչ. Տնտ. Խորհրդոյ Դանձապետ
Ծ. Դ—ւ Ա. Հ—ն—եան

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵԷՏԻՔՈՒԼԷ ՉԷՔՄԷՃԷ
ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԺԱՄԱՑՈՅՑ

ՊՈԼՍԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲՔ	ԺԱՄՔ					Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄՕՏԵՑՈՂ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲՔ	ԺԱՄՔ				
ԵՐԹ	2	4	6	8	10	ԴԱՐՁ	1	3	5	7	9
	առաւ.	առաւ.	երեկ.	երեկ.	երեկ.		առաւ.	առաւ.	երեկ.	երեկ.	երեկ.
Եէտի Քուլէէն	7	10·30	1·40	4·30	6·50	Քիւչ. Չէք.	8·25	11·40	3	5·40	
Մաքրգիւղ	7·19	10·49	1·59	4·49	7·9	Այաստեֆանօ	8·42	11·57	3·17	5·57	7·28
Այաստեֆանօ	7·37	10·7	2·17	5·7	7·22	Մաքրգիւղ	9	12·15	3·35	6·15	7·46
Քիւչիւքչէքմէճէ	7·49	11·19	2·29	5·19		Եէտի Գուլէ	9·14	12·29	3·49	6·29	

1, 2, 7 եւ 8 թիւ կառախումբերը շաբթուն ամէն օրերը կերթեւեկեն.

3, 4, 5 եւ 6 թիւ կառախումբերն ալ բայց կիրակի եւ Տօնկաց Ըստոց եւ Հայոց տօնի օրերն երթեւեկութիւն մ'ունին կըսեն։

Այս ցուցակին մէջ նշանակուած ժամերն եւրոպական են, եւ Կ. Պոլսոյ միջին ժամանակին վրայ հաշուեցուած են։

. . . խմբագիր Տէր.

Կը խնդրեմք որ հետեւեալ Ազգաբարութիւնք բարեհաճիք երկիցս հրատարակել ազգասիրաբար։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

4 յուլիս 1871 Ատենադպիր

Ի Ս. Ն. վարժարան Գ. Ը. Փուշուեան

Խասգիւղ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՆՇԱՆԵԱՆ ԱՐԱԿԵՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Ս. Ն. վարժարանաց տարեկան հարցաքննութիւնք պիտի սկսի յառաջիկայ շաբթուն, ասդի ամենայն հետեւեալ կարգաւ.

յուլիս 12 Չր. օր. Թուաբանութիւն եւ Ցամաքագրութիւն

» 14 Ուր. » Պատմութիւն եւ Աշխարհագրութիւն.

» 16 Կիր. » Դաշտերէն եւ Տաղերէն.

» 19 Չր. » Հայկաբանութիւն եւ Հայ գրականութեան պատմութիւն.

» 21 Ուր. » Ուսուսագրութիւն, Գեղագրութիւն եւ Աշխատութիւն.

Հարցաքննութիւնները պիտի բակսին առաւօտեան ժամը 9ին բաց. Նոյնպէս ուստի պատիւ ունի Հոգաբարձութիւնս ծանուցանել յանկաւ պէս աստամ Ազգայնոց, որ վերաբերեալ կարգաւորութեան հաճեալաքննութեան յանկոյցեալ օրերը կը հրաւիրուին ներկայ գտնուել կատարուելիք հարցաքննութեանց։

Հոգաբարձութիւն

Ս. Ն. վարժարանի Խասգիւղի

ԱԶԴ

Նորըզ Դաւթեան Թաղային երկսեռ վարժարանին տարեկան քննութիւնք ամսոյ 1. 2. 7. 8րդ օրերը մասնաւոր քննչաց ներկայութեամբ կատարուած ըլլալով, յառաջիկայ կիրակի յուլիս 11 Մրցանակաբաշխութեան հանդէս պիտի կատարուի սկսեալ 'ի ժամ 4.

Վարժարանի Տնօրէնութիւնը կը խնդրէ Թաղեցիներէն եւ այլ ընդհանրապէս անձերէ որ այս ազգ. կրթուհրաւէր նկատելով բարեհաճին պատուել իրենց ներկայութեամբ յիշեալ հանդէսը։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Կայսերական զօրաց պիտոյից համար 100·000 քիլէ կարծր ցորենի գինիներ քիլէն 30 ղրշ առաջարկով գանուեցաւ, եւ վերջնական գնահատութիւնն ալ յուլիս ամսոյ 12ին երկուշաբթի օրը պիտի կատարի 'ի Տարի Շուքաւ

Ուստի յիշեալ ցորենը մատակարարել ուզող փաճառականք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուել 'ի Տարի Շուքա յիշեալ օր ժամը 6ին միջոցները։

5 յուլիս 1871

Ի Դուռն Սերասքերութի

Բիչ ժամանակուան մէջ Օսմանեան լեզուին գրականութիւնը Նոր անով եւ գրութեամբ ուսանելու եւ Գաղղիերէնէ 'ի Տաճկերէն թարգմանութեան ձեւերուն վարժուելու փափաքողք կրնան դիմել Փէրաինեայ — Պարոն Սատթճեան թիւ 7 անհատը։

Ցերեկուան ամենաքիչ որ եւ իցէ գրութիւն կամ թարգմանութիւն ալ կը գրուի։

Կայսերական զօրաց ձիոց համար 25·000 քիլէ գարին 10·000 քիլէն անցեալ տարւոյ հունձքէն ըլլալով եւ 15·000 քիլէն նոր հունձքէն ըլլալու պայմանաւ, առաւելոյն մինչեւ մէկ ամիս, իսկ երկրորդը մինչեւ. օգոստոս ամսոյն վերջը յանձնելու, պայմանաւ քիլէն 11 1/2 ղրշ առաջարկով գանուեցաւ, որուն վերջնական գնահատութիւնը պիտի կատարի յուլիս ամսոյ 14ին յարեւքշաբթի օրը 'ի Տարի Շուքաւ

Ուստի յիշեալ գարին մատակարարել ուզող փաճառականք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուել 'ի Տարի Շուքա յիշեալ օրը ժամը 6ին միջոցները բուն Տաճկական տօմարի։

7 յուլիս 1871

Ի Դուռն Սերասքերութի

Կայսերական զօրաց համար 1·000 հատ Ձմերուկագոյն Քեւէէքին համար 60 ղրշ առաջարկով, ներկայ ամսոյ 13ին երեքշաբթի օրը վերջնական գնահատութիւնը պիտի արուի 'ի Տարի Շուքա։

Ուստի յիշեալ վաճառքը մատակարարել ուզող փաճառականք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուել 'ի Տարի Շուքա յիշեալ օրը ժամը 6 ին միջոցները բուն Տաճկաց։

6 յուլիս 1871

Ի Դուռն Սերասքերութի

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Կ. Պոլիս Զմիւռնի խանը վերի յարկը թիւ 6 Մասիսի խմբագրատունը

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հաւատարմատար անձնաւորները.

ԻԶՄԻՐ. Յովհան աղա Տէմէճեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Յովսէփ աղա ...

ԱՏԱՊԱԶԱՐ. Միհրան աղա Տ. Դեղարեան.

ՊՐՈՒՍԱ. Կարապետ աղա Բաղչեճեան.

ՌՈԴՈՍԹՕ. Համբարձում աղա Քիւրքճեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Ալմաճեան.

ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.

ՍԱՄՍՈՆ. Միհրան աղա Փոթիկեան.

ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Վարդան էֆէնտի Արզարեան.

ԽԱՐ. Մ. աղա Խոչիկեան.

ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մաքարեան.

ԵՐԶՆԿԱՅ. Ընթերցասիրաց Ընկերութիւն։

Ուրիշ քաղաքները սատարողներ ալ ազդներս այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

Խմբագիր—Տնօրէն

... ...

Կ. ՊՈԼԻՍ ԶՄԻՒՌՆԻ ԽԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

10 ՅՈՒԼԻՍ

(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԱՑ 100 ԴՈՒՐՈՒՇԷՆ)

Լոնտրա 3 ամիս	ղուրուշ	109—109 1/2—110
Մարսիլիա	»	23.30—23.25

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

10 ՅՈՒԼԻՍ

Անգղ. լիրա	ղուրուշ	109,30
Նափոլէոն ոսկի	»	87,28
Իմբէրիալ ռուս.	»	89, 5
Քերլիկ	»	51,24
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հիւզնոց	»	105 1/2—106 1/2
Մէճիտ	»	117 1/2

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 10 ՅՈՒԼԻՍ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարծր Պէսարապիա	28	—32
» » Ազով	28	—31
» » Պուլկար	28	—31
» » Պուրկազ	25	—27
» » Թէքիրտաղ	25	—27
կակուղ Ազով	25	—28
» » Պէսարապիա	25	—28
Սիրքա Թունա	25	—28
Ցորեն կակուղ Պուրկազ	24	—26
» Վառնա	22	—26
» » Պուլկար	22	—26
Եգիպտացորեն Թունա	16	—17
» Անատոլ.	16	—17
Գարի Թունա	12	—13
» Անատոլ.	12	—13

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՋԱԿ ՉՈՐ

Պուլղար	ղուրուշ	23—40
Անատոլու	»	
Քալօս		
Էօրիճէ	»	
Մակած		

ԲԱՄԲԱԿ — ղուրուշ

Ատըլէ	հօխա	9 —
Իզմիր	»	9 1/2—
Ադանա	»	9 —
Պարսկաստան	»	7 1/2—
Վրաստան	»	7 1/2 —

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխա	15 1/2—16
» չլուացուած	»	7—8
Ռումէլի լուացուած	»	17—
» չլուացուած	»	7 1/2—8 1/2
Վրաստան լուացուած	»	10 1/2—
» կէս		11 —
» չլուացուած	»	14 —
Տալլունա	»	10 —
Էնկի Շէհիր	»	9 —

ՄԱԶԸ

Պարսկաստան	հօխա	10 1/2—
Անատոլու	»	9 1/2
Ճերման	»	—

ՃԷՏԻՐ

Դայսէրի Ա. տեսակ	հօխա	19—20
» Բ. »	»	18 —
Էնկիւրիւ	»	18 —
Թոգատ	»	18 1/2—
Ագէյէմ	»	18 —
Իզգատ	»	18 —
Զօրում		18 —

ԹԻՖԹԻԿ

Էնկիւրիւ	հօխա	46 —49
Գաստամօնու	»	46 —49
Պէյբազար	»	46 —49
Չէրքէզ	»	46 —49
Վան	»	28 —

ԱՓԻՒՆ ՄՈՒՐԹ

Ամասիա	9 1/2—10 կառար մէկ Օ. Լ.	
Եօզկատ	» » »	»
Սիվաս	» » »	»
Էրզրում	» » »	»
Գայսէրի	» » »	»

ՁԷԹ

Մուտանիա	հօխա	6 1/2—
Այվալը	»	6 —
Սամոս	»	9 —
Միտիլի	«	6 1/2—
Զէյթուն Թաղած երկրին մէջ		9 1/2—10
Սապոն Դամաստոսի	հօխա	—
Աֆիոն	»	255 —
Քիթիրէ	»	24 —
Սուսամ	»	4 —4 1/2
Կոտաստա Ենտուս	քիլէ	30 —33
» Ռումէլի	»	—
Միսաղը Պարսկ. Բէզա	»	46 —50

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

		ղուրուշ
Խահվէ Բրէզիլ. տեսակ 100 հօխ.		860—950
» Բ. »	»	
Մէքքէ	»	15
Շաքար փոշի Անգղ. Ֆրզ.		255—265
» » Դաղղ.	»	—
» զլուխ Դաղղ.		315—318
Չայ Քանթօ	հօխան	22 —25
» Բէքօ ծաղիկ	»	50 —70
Բնաւզ (զանազ.)	կանդ.	920 —930
Պղպեղ (սիպէս)	հօխա	9 —9 1/2
Երկաթ (շիւլթա) Պէնկալա	»	135 —170
» » Մաքրուր	»	— —
Չինկ տախտ. 100 հօխա Փր.		90 —
Երկաթ Զօդանձէ		58 —60
» տափակ		72 —
» քառակուսի		64 —66
Քարփիտա		120 —
Բրինձ Խոպոնս 100 ԲՒԼ Փր.		42 —
Կարագ Եղ Բուլղարա	ղրշ.	13 —14
Խավիար	»	25 —26